

Motion till riksdagen

1989/90:So48

av Sten Svensson m.fl. (m)

med anledning av prop. 1989/90:132 Vissa
ändringar i omsorgslagstiftningen m.m.

Propositionen

Propositionen föreslår att det skall vara möjligt för kommuner och landsting att sinsemellan, och utan statlig inblandning, komma överens om vem som skall vara huvudansvarig för verksamhet i enlighet med omsorgslagen. De ekonomiska villkoren föreslås också kunna regleras individuellt mellan kommuner och mellan kommuner och landsting. Landstingen får dock precis som i dag det slutgiltiga ansvaret för att det finns särskilda omsorger inom respektive landstingsområde.

Propositionen föreslår också att vårdhemmen för bl.a. psykiskt utvecklingsstörda nu slutligen läggs ner.

Kostnadsutjämningen i omsorgslagen

Regeringens förslag att det skall vara möjligt för kommunerna att komma överens med landstingskommuner vad gäller ansvaret för de särskilda omsorgerna enligt omsorgslagens 4 § anser vi vara positivt. Samma gäller möjligheterna för entreprenad samt finansieringsöverenskommelserna.

Det kommer att innebära att lösningarna kommer att skifta från landsting till landsting, vilket kommer att vara till fördel för dem som omfattas av omsorgslagens verksamhet.

Vi har sålunda inget att invända mot dessa delar av propositionen. Samma gäller de föreslagna ändringarna av skollagen.

Vårdhemmens avveckling

Frågan om vårdhem för de psykiskt utvecklingsstörda inom ramen för omsorgslagen diskuterades senast vid behandlingen av propositionen om ny omsorgslag, även om vårdhemmen i sig inte regleras i omsorgslagen.

Då hävdades att de som bodde på vårdhem var isolerade från omvärlden och samhället runt omkring dem. Därför skulle vårdhemmen läggas ner och de som bodde på dem flytta ut i eget boende.

Det ligger mycket i det som diskuterades 1985 och i det som nu diskuteras vad gäller vårdhemmens avveckling och skälen för detta. Det rör sig till exempel om barns och ungdomars boende på vårdhem, där vi delar regeringens bedömning.

För många psykiskt utvecklingsstörda har utflyttningen i eget boende inneburit något mycket positivt och möjlighet till en enorm personlighetsutveckling.

Mot. 1989/90
So48

Men för andra har det betytt en ytterligare markering av den isolering som sägs vara skälet för att vårdhemmen skall läggas ner. I stället för att bo på ett vårdhem, omgivna av andra patienter och personal, är många nu tvingade att tillbringa sina dagar helt ensamma i en egen lägenhet. Tristessen och ensamheten bryts bara av besöket av hemtjänsten och sparsamma besök på ett dagcenter. Frågan är om detta är mer människovärdigt än boende på ett vårdhem. Vi tror inte det.

Inte minst skulle en nedläggning av vårdhemmen drabba de människor som tillbringat kanske 30 eller 40 år av sina liv på dessa särskilda hem. Dessa människor kommer inte att klara den genomgripande omställning som ett eget boende innebär. Det är också främst för denna grupp som vårdhemmen måste få finnas kvar.

I motion 1984/85:3137 av Nils Carlshamre m.fl. (m) i anledning av proposition 1984/85:176 angående ny omsorgslag framfördes en rad skäl för varför inte samtliga vårdhem skulle läggas ner. Låt oss i detta sammanhang upprepa något av vad som där anfördes, eftersom det fortfarande äger giltighet.

Det kommer alltid att finnas behov av vårdhem. Avskaffas de helt kommer de endast att "återuppstå" i form av gruppboende med utrustning och bemanning för en så hög vårdnivå att de i praktiken blir vårdhem, men under en annan och ny benämning.

Det skall också noteras att många som i dag bor på vårdhem och deras anhöriga inte alls anser att vårdhemmen är en så dålig vårdform som propositionen vill framställa den som. Detta är viktigt att komma ihåg och också ta stor hänsyn till.

Det är heller aldrig speciellt bra att gå från ytterlighet till ytterlighet. Det viktiga är att varje enskild individ garanteras den omsorg just han eller hon behöver och önskar. Det är därför viktigt att även vårdhemmen finns kvar som ett *komplement* till eget boende och gruppboende.

Vi vidhåller därför kravet att 5 § i lag om införande av lagen (1985:568) om särskilda omsorger om psykiskt utvecklingsstörda skall ändras i så måtto att formuleringen "*synnerliga skäl*" för nyintagning av psykiskt utvecklingsstörda skall ändras till det mindre restriktiva "*särskilda skäl*".

Som en konsekvens av detta avvisar vi också förslaget om ändring av ovan nämnda lags 3 §, dvs. det föreslagna kravet på en avvecklingsplan för vårdhemmen.

Det bör ankomma på utskottet att utforma erforderlig lagtext.

Hemställen

Med hänvisning till det anförda hemställs

1. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om vårdhem för vuxna psykiskt utvecklingsstörda,

2. att riksdagen beslutar avslå tillägget till 3 § i lagen (1985:569) om införande av lagen (1985:568) om särskilda omsorger om psykiskt utvecklingsstörda m.fl.,

3. att riksdagen beslutar ändra 5 § lag om införande av lagen Mot. 1989/90
(1985:568) om särskilda omsorger om psykiskt utvecklingsstörda i en- S●48
lighet med vad som i motionen anförts.

Stockholm den 10 april 1990

Sten Svensson (m)

Gullan Lindblad (m)

Charlotte Cederschiöld (m)

Ingvar Eriksson (m)

Margit Gennser (m)

Ingrid Hemmingsson (m)

Bertil Persson (m)

Per Stenmarck (m)

Ingegerd Troedsson (m)

Görel Bohlin (m)

Hans Dau (m)

Karin Falkmer (m)

Ann-Cathrine Haglund (m)

Ing-Britt Nygren (m)

Mona Saint Cyr (m)

Karl-Gösta Svenson (m)

Göran Åstrand (m)

